

סמסטר א' תשס"ד
מועד ב' 9.09.04

מתמטיקה בדידה
א. אברון, י. הירשפלד, י. רזיטי

משך הבחינה שלוש שעות. אסור השימוש בכל חומר עזר, או במחשבון, (להוציא דפי נוסחאות המצורפות לשאלון).

לגיון הבחינה מצורפים דפים ריקים לכתיבת התשובות. רשום תשובותיך הסופיות רק על דפים אלה, לכל שאלה בדף נפרד הנושא את מספרה. המתברת מיועדת לטיוטא בלבד ותכנה לא יבדק. הקפד לציין על גבי כל דף את מספר הסטודנט שלך ואת מספרה הסדורי של המחברת (חדפים יופרדו לצורך הבדיקה).

נמס כל פתרון בפרוט ובמדויק.

מקובל, האותיות N, \mathbb{Z} ו- Q מציינות, בהתאמה, את קבוצות המספרים הטבעיים, הממשיים והרציונליים.

בבחינה שש שאלות. יש לענות על כל השאלות. ערך מכסימלי לתשובה נכונה לשאלה הוא 20%. למניין הסופי של הנקודות תילקחנה תחילה בחשבון ארבע השאלות שלהן ניתן הניקוד המרבי. ניקודן של שתי השאלות הנותרות יחולק תחילה בשתיים והתוצאה תתוסף למניין שהתקבל מסיכום ארבע השאלות הקודמות.

1. א. הוכיחו כי חיבור עוצמות מוגדר היטב.

ב. תהיינה a, b עוצמות. הוכיחו או הפריכו:

- (i) אם $b \neq 0$ וקיימת עוצמה c כך ש- $ac = b$ אזי, $a \leq b$.
 (ii) אם $b \neq 0$ וקיימת עוצמה c , $c > 1$, כך ש- $ac = b$ אזי, $a < b$.
 (iii) אם $b \neq 0$ ו- $a \leq b$ אזי קיימת עוצמה c כך ש- $ac = b$.

2. קבוצה A תקרא תלונה אם $|A| \times |A| = |A|$.

א. הוכיחו כי אם A קבוצה אינסופית ותקינה, וכן B קבוצה, אזי הקבוצה $A \rightarrow B$ היא קבוצה תקינה.

ב. האם (א) נכון ללא התנאי ש- A אינסופית?

3. תהי, $A_n = \{k \in \mathbb{N} \mid 1 \leq k \leq 3n\}$.

א. בכמה מהתמורות של אברי A_n האיבר n מופיע משמאלו של האיבר $3n$ (לאן דווקא צמוד לו).

ב. בכמה מהתמורות של אברי A_n האיבר n מופיע משמאלו של האיבר $2n$ ואילו האיבר $2n$ מופיע משמאלו של האיבר $3n$ (שוב: לאן דווקא בצמידות זה לזה).

ג. נגדיר את הקבוצה הבאה:

$$B_n = \{f \in \text{In}(A_n, A_n) \mid \forall 1 \leq k \leq n-1, f^{(-1)}(3k) \leq f^{(-1)}(3k+3)\}.$$

הוכיחו כי קבוצה B_n מוגדרת היטב, וחשבו את עוצמתה.

(תזכורת: הסימון $\text{In}(A, B)$ הוא של קבוצת כל הפונקציות החחיע מהקבוצה B לקבוצה A .)

4. תהי $M = \mathbb{N}^+ \cup \{1/n \mid n \in \mathbb{N}^+\}$. נגדיר יחס: $S = \{ \langle x, y \rangle \in \mathbb{R}^2 \mid \exists z \in M, x = yz \}$.

- א. האם S הוא יחס שקילות? נמקו!
 ב. נגדיר פונקציה: $f = \lambda x \in \mathbb{R}. \{ y \in \mathbb{R} \mid \langle x, y \rangle \in S \}$.

- (i) חשבו את $f(0)$.
 (ii) הוכיחו כי $\mathbb{N}^+ \subseteq f(1/2)$.

(תזכורת: הסימון \mathbb{N}^+ הוא של קבוצת המספרים הטבעיים החיוביים.)

5. א. חשבו את עוצמת הקבוצה הבאה:

$$\{ f : \{ n \in \mathbb{N} \mid 0 \leq n \leq 100 \} \rightarrow \{A, B, C, D\} \mid f^{-1}[\{A\}] \cap f^{-1}[\{B\}] = \emptyset \}$$

ב. חשבו את עוצמת הקבוצה הבאה:

$$\{ f : \{ n \in \mathbb{N} \mid 0 \leq n \leq 100 \} \rightarrow \{A, B, C, D\} \mid |f^{-1}[\{A\}]| \in \mathbb{N}_{\text{even}} \}$$

6. יהיו $T_1 = \langle V_1, E_1 \rangle$, $T_2 = \langle V_2, E_2 \rangle$ עצים. נגדיר גרף באופן הבא:

א. נתון כי $V_1 \cap V_2 = \{v\}$. האם G בהכרח עץ? נמקו!

ב. נתון כי $E_1 \cap E_2 = \{e\}$. האם G בהכרח עץ? נמקו!

פה 3 חכה!

תשובה לשאלה מס' 1
מס' סטודנט
במידת הצורך השתמש גם בצדו השני של הדף

(א) חיבור לזכרון מוקדם: יהיו a, b לזכרון. A_1, A_2 קב' $A_1 \cup A_2$ קב' $A_1 \cap A_2 = \emptyset$

כפ"ס $a = |A_1| = |A_2|$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = |A_1| + |A_2| = 2a$.
כפ"ס $b = |B_1| = |B_2|$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = |B_1| + |B_2| = 2b$.
כפ"ס $a = |A_1 \cup A_2|$ ולכן $|A_1 \cap A_2| = 0$.
כפ"ס $b = |B_1 \cup B_2|$ ולכן $|B_1 \cap B_2| = 0$.

מכיון ש a לזכרון קיימת קב' A_1, A_2 כפ"ס $a = |A_1| = |A_2|$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = 2a$.
מכיון ש b לזכרון קיימת קב' B_1, B_2 כפ"ס $b = |B_1| = |B_2|$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = 2b$.

נניח $A_1 \cap A_2 = \emptyset$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = |A_1| + |A_2| = 2a$.
נניח $B_1 \cap B_2 = \emptyset$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = |B_1| + |B_2| = 2b$.

נניח $A_1 \cap A_2 = \emptyset$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = |A_1| + |A_2| = 2a$.
נניח $B_1 \cap B_2 = \emptyset$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = |B_1| + |B_2| = 2b$.

נניח $A_1 \cap A_2 = \emptyset$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = |A_1| + |A_2| = 2a$.
נניח $B_1 \cap B_2 = \emptyset$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = |B_1| + |B_2| = 2b$.

נניח $A_1 \cap A_2 = \emptyset$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = |A_1| + |A_2| = 2a$.
נניח $B_1 \cap B_2 = \emptyset$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = |B_1| + |B_2| = 2b$.

נניח $A_1 \cap A_2 = \emptyset$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = |A_1| + |A_2| = 2a$.
נניח $B_1 \cap B_2 = \emptyset$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = |B_1| + |B_2| = 2b$.

נניח $A_1 \cap A_2 = \emptyset$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = |A_1| + |A_2| = 2a$.
נניח $B_1 \cap B_2 = \emptyset$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = |B_1| + |B_2| = 2b$.

נניח $A_1 \cap A_2 = \emptyset$ ולכן $|A_1 \cup A_2| = |A_1| + |A_2| = 2a$.
נניח $B_1 \cap B_2 = \emptyset$ ולכן $|B_1 \cup B_2| = |B_1| + |B_2| = 2b$.

תשובה לשאלה מס' 2
 במידת הצורך השתמש גם בצדו השני של הדף מסיסטודנט

קב"א A וקב"א B מקינים את $A \rightarrow B$ \Leftrightarrow קב"א B \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$
 קב"א $A \rightarrow B$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

הצגת הקבוצה: $|A \rightarrow B| = |B^A| = |B|^{|A|}$

אם $|B| \geq 1$ אז $|B|^{|A|} \geq |B|^{|A|} \cdot 1 = |B|^{|A|}$

אם $|B| = 0$ אז $B = \emptyset$ ונרשם $|B|^{|A|} = 0^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| > 1$ אז $|B|^{|A|} > 1$ ונרשם $|B|^{|A|} > 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 1$ אז $|B|^{|A|} = 1^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| < 1$ אז $|B|^{|A|} < 1$ ונרשם $|B|^{|A|} < 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 0$ אז $|B|^{|A|} = 0^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 1$ אז $|B|^{|A|} = 1^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| > 1$ אז $|B|^{|A|} > 1$ ונרשם $|B|^{|A|} > 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 0$ אז $|B|^{|A|} = 0^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 1$ אז $|B|^{|A|} = 1^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| < 1$ אז $|B|^{|A|} < 1$ ונרשם $|B|^{|A|} < 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 0$ אז $|B|^{|A|} = 0^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 1$ אז $|B|^{|A|} = 1^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| > 1$ אז $|B|^{|A|} > 1$ ונרשם $|B|^{|A|} > 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 0$ אז $|B|^{|A|} = 0^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 1$ אז $|B|^{|A|} = 1^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| > 1$ אז $|B|^{|A|} > 1$ ונרשם $|B|^{|A|} > 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 0$ אז $|B|^{|A|} = 0^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| = 1$ אז $|B|^{|A|} = 1^{|A|} = 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

אם $|B| < 1$ אז $|B|^{|A|} < 1$ ונרשם $|B|^{|A|} < 1$ \Leftrightarrow קב"א $A \rightarrow B$

תשובה לשאלה מס' 3
 במידת הצורך השתמש גם בצדו השני של הדרך מס' 1
 מס' 1

$$A_n = \{k \in \mathbb{N} \mid 1 \leq k \leq 3n\}$$

(1) כמה תת-מאגרות של A_n הן אוסף n מופר משמאלו של האיבר $3n$ (או צורתו $3n$ או $3n-1$)?

$$A_n = \{1, 2, 3, \dots, 3n\}$$

התקדמות (1), נבחר 2 מקומות לפני n ו- $3n$ לפני n יש $\binom{3n}{2}$ אפשרויות.

נבחר 2 מקומות לפני n ו- $3n$ לפני n יש $\binom{3n}{2}$ אפשרויות.

מכיון שיש n מקומות לפני n ו- $3n$ לפני n יש $\binom{3n}{2}$ אפשרויות.

הוא מסתבר כי יש $3n-2$ האיברים הנותרים, ולכן יש $(3n-2)!$ אפשרויות.

לכן בסך הכל יש $\binom{3n}{2} \cdot (3n-2)!$ אפשרויות.

$$\binom{3n}{2} \cdot (3n-2)! = \frac{(3n)(3n-1)}{2} \cdot (3n-2)! = \frac{(3n)!}{2}$$

(2) כמה תת-מאגרות של A_n הן אוסף n מופר משמאלו של האיבר $2n$ ו- n ?

הוא מסתבר כי יש $2n-1$ האיברים הנותרים, ולכן יש $(2n-1)!$ אפשרויות.

נבחר 3 מקומות לפני $2n$ ו- n לפני $2n$ יש $\binom{3n}{3}$ אפשרויות.

נבחר 3 מקומות לפני $2n$ ו- n לפני $2n$ יש $\binom{3n}{3}$ אפשרויות.

יש $2n-3$ מקומות לפני $2n$ ו- n לפני $2n$ יש $\binom{3n}{3}$ אפשרויות.

הוא מסתבר כי יש $3n-3$ האיברים הנותרים, ולכן יש $(3n-3)!$ אפשרויות.

לכן בסך הכל יש $\binom{3n}{3} \cdot (3n-3)!$ אפשרויות.

$$\binom{3n}{3} \cdot (3n-3)! = \frac{3n \cdot (3n-1) \cdot (3n-2)}{3!} \cdot (3n-3)! = \frac{(3n)!}{3!}$$

(3) מאגרות הקבוצה: $B_n = \{f \in \text{In}(A_n, A_n) \mid \forall x \in A_n, f^{(n)}(x) \leq f^{(3n)}(x)\}$

כמה מאגרות כאלה יש? $|B_n| = ?$

B_n מאגרת הסיבוב: נבחר n מקומות לפני n ו- $3n$ לפני n יש $\binom{3n}{n}$ אפשרויות.

נבחר n מקומות לפני n ו- $3n$ לפני n יש $\binom{3n}{n}$ אפשרויות.

$(\text{In}(A_n, A_n))$ והמקומות הנותרים.

יש n מקומות לפני n ו- $3n$ לפני n יש $\binom{3n}{n}$ אפשרויות.

הוא מסתבר כי יש $3n-n$ האיברים הנותרים, ולכן יש $(3n-n)!$ אפשרויות.

לכן בסך הכל יש $\binom{3n}{n} \cdot (3n-n)!$ אפשרויות.

המשק B_n (ד)

אכן, ניתן אכן להתייחס ל- f כהיפוך פונקציה הסימטרית.
 הקבוצה, עבור $1 \leq k \leq n-1$, $3k \leq 3n-3$, $3k+3 \leq 3n$, $3k+3 \leq 3n$!
 שיטת A_n , ומכיון ש- $f^{-1}: A_n \rightarrow A_n$ הם מקויות "תוקנים" ל- f ומקבצת אדם
 מאוחד.

אכן, הקבוצה B_n מקבצת הסימטרית.

נחשב את $|B_n|$:

ניתן לחשוב על $I_n(A_n, A_n)$ כקבוצת התמנויות של איברי A_n .
 על B_n היא, למעשה, קב"ל הממנה, כך שבמקומות המתאימים
 ב-3 (ח, 3, 6, 9, ...) האיברים מסוגים "אפי הספ" פשוט
 האיבר הנמצא במקום 3 פשוט הקפס ביותר מבין האיברים שבמקומות
 המתאימים ב-3, האיבר במקום ה-6 פשוט הקפס ביותר פשוט
 ה-3 נכ"ל ✓

אכן, נבחר את n האיברים שיוקמו במקומות לראשונים שלהם
 מתאימים ב-3. אכן יש $\binom{3n}{3}$ אפשרויות. א בתיבה של n איברים
 מתאימה באופן יחיד את מקומות, מכיון שיש רק צינור אחד אפשרי
 אפי הספ. אכן, כל שיש הוא לספר את שאר n האיברים,
 ורק יש $(2n)!$ אפשרויות.

אכן, ספ'ט:

$$|B_n| = \binom{3n}{n} \cdot (2n)! = \frac{(3n)!}{n!(2n)!} (2n)! = \frac{(3n)!}{n!}$$

תשובה לשאלה מס' 4
 במידת הצורך השתמש גם בצדו השני של הדרך
 מס' סטודנט 035980473
 מס' מחברת 34

$$M = \mathbb{N}^+ \cup \{1/n \mid n \in \mathbb{N}^+\}$$

$$S = \{ \langle x, y \rangle \in \mathbb{R}^2 \mid \exists z \in M, x = yz \}$$

(ה) האם S יחס שקילות?

לא, נניח $z=1$ וניזכר כי $1 \in M$

~~אם $\langle x, y \rangle \in S$ אז $\exists z \in M, x = yz$~~

האם $\langle 1, 3 \rangle \in S$ ע"פ S, נניח $1 = 3z$

$$1 = 3z \implies z = 1/3 \in M \text{ אז } \langle 1, 3 \rangle \in S$$

אם $\langle 3, 1.5 \rangle \in S$ ע"פ S, נניח $3 = 1.5z$

$$3 = 1.5z \implies z = 2 \in \mathbb{N}^+ \text{ אז } \langle 3, 1.5 \rangle \in S$$

אם $\langle 1, 1.5 \rangle \in S$ ע"פ S, נניח $1 = 1.5z$

$1 = 1.5z \implies z = 2/3 \notin M$ אז $\langle 1, 1.5 \rangle \notin S$

(ב) מציינים $f = \lambda x \in \mathbb{R}, \{y \in \mathbb{R} \mid \langle x, y \rangle \in S\}$

$z \neq 0$ ו $z \in M$, $0 = z \cdot y$ נכון לכל $y \in \mathbb{R}$ אז $f(0) = \mathbb{R}$

$y = 0$ בלבד (המספרים מ M חיוביים)

$$\mathbb{N}^+ \subseteq f(1/2)$$

$$f(1/2) = \{y \in \mathbb{R} \mid \exists z \in M, 1/2 = yz\} = \{y \in \mathbb{R} \mid \exists z \in M, y = \frac{1/2}{z}\}$$

אם $z \in M$ אז $z \geq 1$ ו $1/z \leq 1$

אם נבחר $z = 1/n$ עם $n \in \mathbb{N}$ אז $1/z = n$

$$f(1/2) = \mathbb{N}^+ \text{ (כי } \frac{1}{2n} \in M \text{ ו } \frac{1}{2n} \in \{1/n \mid n \in \mathbb{N}^+\})$$

אם $n \in \mathbb{N}^+$ אז $n \in \mathbb{N}^+ \subseteq f(1/2)$

$$\mathbb{N}^+ \subseteq f(1/2)$$

תשובה לשאלה מס' 5. מסי סטודנט
 במידת הצורך השתמש גם בצדו השני של הדף

$$A = \{f: \{n \in \mathbb{N} \mid 0 \leq n \leq 100\} \rightarrow \{A, B, C, D\} \mid f^{-1}[\{A\}] \cap f^{-1}[\{B\}] = \emptyset\}$$

$|A| = ?$

A היא קבוצת כל הפונקציות לעומת הפונקציות בין 0 ל- 100 .
 קבוצת $\{A, B, C, D\}$ היא קבוצת המקומות של A שבה קבוצת
 המקומות של B מתקשרת הפונקציה לכל מקור מוגדר ומגוי.
 יתרה, ולכן מקבל שמקבוצת פונקציות הפונקציות המקומות של A אינם
 במענה שבה המקומות שלו קבוצת המקומות של A אינם מאת
 המענה. לכן, קבוצת A מכילה את כל הפונקציות N
 $\{n \in \mathbb{N} \mid 0 \leq n \leq 100\}$ שבהם $\{A, B, C, D\}$ קבוצת המקומות של A אינם מאת
 $|A| = 4^{101}$

$$B = \{f: \{n \in \mathbb{N} \mid 0 \leq n \leq 100\} \rightarrow \{A, B, C, D\} \mid f^{-1}[\{A\}] \cap f^{-1}[\{B\}] \neq \emptyset\}$$

$|B| = ?$

B היא קבוצת כל הפונקציות לעומת הפונקציות בין 0 ל- 100 קבוצת
 $\{A, B, C, D\}$ היא קבוצת המקומות של A מכילה את A של איברים.
 מכילה את B שבהם $\{A, B, C, D\}$ קבוצת המקומות של A אינם מאת
 4 מקומות של B שבהם הפונקציות של A אינם מאת.

הפונקציות הכוללות את A ו- B הן:

$$\left(\frac{1}{0!} + \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} + \dots\right) \left(1 + \frac{x}{1!} + \frac{x^2}{2!} + \frac{x^3}{3!} + \dots\right)^3 = \frac{e^x + e^{-x}}{2} \cdot e^{3x} =$$

$$= \frac{1}{2} e^{4x} + \frac{1}{2} e^{2x} = \frac{1}{2} \sum_{n=0}^{\infty} \frac{4^n}{n!} x^n + \frac{1}{2} \sum_{n=0}^{\infty} \frac{2^n}{n!} x^n$$

$$\frac{|B|}{101!} = \frac{1}{2} \cdot \frac{4^{101}}{101!} + \frac{1}{2} \cdot \frac{2^{101}}{101!}$$

$|B| = \frac{1}{2} \cdot 4^{101} + \frac{1}{2} \cdot 2^{101}$

$$\frac{12}{20}$$

תשובה לשאלה מס' 6
 במידת הצורך השתמש גם בצדו השני של הדף

$$T_1 = \langle v_1, E_1 \rangle \quad T_2 = \langle v_2, E_2 \rangle$$

$$G = \langle v_1 \cup v_2, E_1 \cup E_2 \rangle$$

$$v_1 \cap v_2 = \{v\} \quad \text{האם } G \text{ בסימטרי?}$$

באם v_1 ו- v_2 הן קבוצות חסומות, $|v_1| = n_1$, $|v_2| = n_2$, $|v| = 1$, $|v_1 \cup v_2| = n_1 + n_2 - 1$

הקבוצה G היא קבוצת חסומות (אם v_1 ו- v_2 הן קבוצות חסומות) עם $n_1 + n_2 - 1$ נקודות.

אם $|E_1| = n_1 - 1$ ו- $|E_2| = n_2 - 1$ אז $|E_1 \cup E_2| = n_1 + n_2 - 2$ (אם v אינה נקודה משותפת).

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cup E_2| = n_1 + n_2 - 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 0$ (אם v אינה נקודה משותפת).

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

$$E_1 \cap E_2 = \{e\} \quad \text{האם } G \text{ בסימטרי?}$$

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

אם v היא נקודה משותפת אז $|E_1 \cap E_2| = 1$.

10
10
2
10